

Elías - Irundyha'ẽ haña

Tembiguái reko

Jeff Pippenger

2023-10-01

Elías rembiguái oñepyrũ oikuaaukávo ndaiporimo'ãiha ama, ha'e he'íva rupive añoite, mbohapy año ha mbyte pukukue.

Ha Elías, pe Tisbígua, ha'éva Galaad ñemoñare apytégui, he'i Acabpe: Oikovéicha Ñandejára Tupã Israel Jára, henondépe che aimeva, ko'ã ary aja ndaiporimo'ãi ysapy térã ama, ndaha'éiramo che ñe'ẽ he'iháicha. 1 Reyes 17:1.

Umi mbohapy ary medio ary ary representáva Tiatíra rembiasakue ary 538 guive 1798 peve. Año 1798-pe, arapytu'ỹ puku paha gotyo, Elías ohenói Acab-pe Carmelo-pe. Pe peteíha ánhel marandu omombe'u Ñandejára huísio ára oñuahẽ hague 22 jasypa, 1844-pe. Pe peteíha ánhel marandu ha'e va'ekue pe tembiapoukapy oñeme'ẽva Acab-pe ombyaty haña opa Israel-pe Carmelo-pe.

Ha ojuhuvu Acab ohechávo Elíaspe, Acab he'i chupe: “Nde piko pe rembyasyva Israelpe?” Ha ha'e ombohová: “Che ndaha'úi pe ambyasyva Israel; síno nde ha nde ru róga, pende peja rupi Ñandejára mandamiento-kuéra, ha reseguígui umi Baal-kuérape. Ko'ãga, upéva, emondo mandu'a ha embyaty chéve opa Israel yvyty Carmélope, ha umi proféta Baal rehegua irundyciento cincuenta, ha umi proféta yvyra atykuéra rehegua irundyciento, umi okarúva Jezabel mesa guive.” Upémarõ Acab omondo mandu'a opa Israel ra'ykuérape, ha ombyaty umi proféta-kuérape yvyty Carmélope. Upéi Elías oñemboja opa tavayguakuéra rendápe ha he'i: “Araka'e peve pende py'a mokõi haña peiko? Ñandejára ha'éramo Tupã, pefollow chupe; ha Baal ramo, pefollow chupe.” Ha tavayguakuéra nombohová chupe peteĩ ñe'ẽnte jepe. 1 Reyes 18:17–21.

Opaite Israel oñembyaty Karmélope Elías tiempope, ha upéva ohechauka William Miller rembiasakue, umi mbohapy iglesia Apocalipsis capítulo mbohapy pegua oñembyaty jave. Pe iglesia oñani va'ekue ñepyrũrã desiértope año 538-pe ani haña ohasa Jezabel jehasa asy, ojehechaukaháicha pe iglesia Tiatíra rehe, osẽ desiértogui pe generación ojejuhuva'eráva Elías marandu rovake ramo, ojehechaukáva William Miller rupive. Upéi pe mymba yvy pegua oavri ijuru ha omokõ pe y syry jehasa asy rehegua oñemondova'ekue hese mil mokõi sa poapy ha poteĩ ary pukukue.

Ha yvy oipytyvõ pe kuñame, ha yvy ojepe'a ijuru, ha omokõ umi y ojepysóva pe mbói guasu omosẽva'ekue ijurúgui. Apocalipsis 12:16.

Marandu he'ẽpyrepe, “tetã oñe'ẽ” he'ise umi mba'apohára imbojojaha'ỹva ha tekojoja rehegua rembiapo; ha ary 1789-pe, Estados Unidos omopyenda pe kuartia marangatu ha'éva pe Constitución de los Estados Unidos, upéicha rupi oñangarekóvo umi derécho ha pe sãso tekotevẽva ome'ẽ haña ñangareko jejopy vaigui, mokõive mburuvicha Europa-pegua ha pe tupao católica apóstata-gui.

“Pe tetã oñe’êha hína, upéva ha’e hembiapo mburuvichakuéra legislativo ha judicial-kuéra rehegua.” The Great Controversy, 443.

Áño 1789-pe, mboyveete Estados Unidos oñepyrũ haña hembiapo profético pe poteĩha mburuvicharenda ramo marandu’ẽ Bíblico-pe, oñe’ẽ va’ekue Ovecha Ra’yicha; ha pe léi domingo jave katu oñe’ẽta mbói guasuicha.

Ha ahecha ambue mymba ñarõ oĩva osẽ yvýgui; ha oreko mokõi hatĩ ovecha ra’yicha, ha oñe’ẽ dragónicha. Apocalipsis 13:11.

Yvy mymba pehẽgua ñepyrũ ha ipaha ojehechauka iñe’ẽ rupive. Áño 1798-pe, Acab ohenói opa Israel-pe oho haña Monte Carmelo-pe, upépe Elías omoĩta haña peteĩ prueba ohechauka haña umi oma’ẽvape mávapa pe Tupã hebreo-kuéra mba’eva térã Jezabel ru’anga tupã añeteva. Jezabel oreko va’ekue irundy sientos cincuenta proféta Baal mba’eva ha irundy sientos proféta ka’aguy mba’eva. Pe tupã japu Baal ha’e va’ekue peteĩ tupã kuimba’e, ha pe tupã japu Astarot ha’e va’ekue peteĩ tupã kuña.

Umi mokõi atype maranduhára japu rehegua ohechauka tupao ha Estado joaju, marandu pyahúpe peteĩ kuimba’e ha peteĩ kuña oñembohechaukaramo oñondive, kuña ohechauka peteĩ tupao ha kuimba’e Estado. Elías opyta vaekue peteĩte ocho ciento cincuenta rovái, ojavái jave pe joaju marangatu’ỹva tupao ha Estado rehegua, ojehechaukaháicha umi tupã japu kuña ha kuimba’e reheve, ha avei Acab ha Jezabel ñemenda rupive. Acab ha Jezabel ta’anga rupive tupao ha Estado rehegua ohechauka oñembyaiha pe hatĩ Republicanismo rehegua, ha Baal ha Astarot ohechauka oñembyaiha pe hatĩ Protestante rehegua.

Pe ñe’ẽbohováí hína Elías remiandu vai pe tembiapovaíre, pe jerovia oñembyaíva rehe ojehechaukáva Tiatírape Apocalipsis capítulo mokõihápe. Elías ohechauka peteĩ protestántepe, pe ñe’ẽ protestánte he’iséva añoite niko peteĩ oĩva Roma rehe oñemoĩ hañaícha. Elías remiandu vai ohechauka peteĩ ñe’ẽpu’aka pe joaju iglesia ha estado rehegua, ojejapóva pe ñemoirũ marangatu’ỹ rupive peteĩ estado oñembyaíva ha peteĩ iglesia oñembyaíva apytépe.

Upéicharamo jepe, areko mbovymi mba’e nde rehe apoukapy haña, reheja rupi upe kuña Jezabel, ojehero hañaícha ijupe profetisa, oporombo’e ha ombotavy haña che rembiguáipe ikatu hañaícha oporoaka vai ha ho’u mba’e ta’angáre oñekuave’ẽva. Ha ame’ẽ ichupe ára oñembyasývo haña ijehe oporoaka vai haguére; ha ndoujevýi. Péina, amombo haña chupe peteĩ tupa ári, ha umi oñemoakaratĩva hendive, jehasa asy tuichaitépe, noñembyasýiramo hikuái hembiapokuére. Apocalipsis 2:20–22.

Karú ohechauka pe marandu reaseptáva, ha peteĩ marandu oñeme’ẽva ta’anga gua’u kuérape sacrificio ramo ohechauka catolicismo remimbo’e, ha’e hañaícha pe símbolo tee ta’anga gua’u kuéra ñemomba’e vaieteva rehegua. Tupã tavayguakuéra, pe Época Pytũ aja, oúma va’ekue oasepta heta umi doctrina pagana catolicismo-gua, ha ko yvypóra rehegua kuéra apytépe, katuete, kuarahy ñemomba’e.

Tekovaiẽ niko peteĩ joaju nderekojojavéiva ha profétikamente ohechauka pe Constitución ombotováete rekome’ẽ; tupão ha estado jehe’a. Acab oĩkuri peteĩ joaju nderekojojavéivape

Jezabel ndive, pórke Israel mburuvicha guasu ramo ndoikuaái va'erã omenda hañgua peteĩ princesa pagana rehe. Jesús ohechakuaa Juan el Bautista-pe Elías ramo, ha Juan avei ombohováikuri upe joaju marangatu'ỹva oñemoĩvo Herodes rehe Herodías rehe omendágui, iñermáno rembireko rehe.

Mburuvicha guasu Herodes ojararra vaekue Juãme, oipokua ha omboica vaekue cárcel-pe Herodías rehe jepéva, Felipe, i-ermáno rembireko vaekue. Juã he'i vaekue ichupe: Ndoikói ndéve reguereko haguã chupe. Mateo 14:3, 4.

Elías oñorairõ haguére Acab ha Jezabel ndive ohechauka raẽ Juan oñorairõ haguéicha Herodes ha Herodías ndive, mokõivéva joaju rehegua ohechaukágui peteĩ joaju ndoikovéiva iglesia ha estado apytépe. Oñondivepa ha'ekuéra ohechauka pe marandu Elías rehegua umi cien cuarenta y cuatro mil rehegua, ombohováiva papado-pe (Jezabel ha Herodías), umi diez rréi ohechaukáva Naciones Unidas-pe (Acab ha Herodes), ha Estados Unidos ohechaukáva proféta japu (umi proféta japu Carmelo-gua ha Salomé, tajýra Herodías rehegua).

Pe escenario profético Carmelo-pe oime pe ñepytyvõ Elías ojaipóva Tetã peteĩ rekojojaha Tetã Unidos-pegua rehe, omoĩva tekoguata ramo pe principio oĩva tupaó ha Estado ñemboja'o rehe.

Ha ojehu rire Acab Elías-pe, Acab he'i chupe: Nde piko pe remyangu'ekue Israel-pe? Ha'e ombohováí: Che ndaha'ei pe amyangáva Israel-pe; síno nde ha nde ru róga, peheja haguére Ñandejára rembiapoukapykuéra, ha nde reho haguére Baal-kuéra rapykuéri. 1 Reyes 18:17, 18.

Léi omoĩ va'ekue mokõi hatĩ, Republicanismo ha Protestantismo rehegua, opytataha tapiate peteĩteĩ oñemboja'o hañgua ojuhegui. Péro Apocalipsis ohechauka porã ñandeve, Estados Unidos ipahápe oñe'ẽ vove dragónicha, ojaipótaha upéva umi tupao apóstata Estados Unidos pegua ojagarrapa vove mburuvichakue ha oñondivepa hañgua gobierno apóstata ndive.

“Péro mba'épa pe 'ta' mymba guasúpe ñuarã'? ha mba'éichapa oñemoheñoíta? Pe ta omoheñoi pe mymba guasu mokõi hatĩva, ha ha'e peteĩ ta pe mymba guasúpe ñuarã. Oñehenói avei mymba guasu ra'anga ramo. Upévare, jaikuaa hañgua mba'éichapa upe ta ha mba'éichapa oñemoheñoíta, tekotevẽ jahecha porã pe mymba guasu voi rekopykuéra—pe papado.”

“Oiko ypykue oñembyaíro guare ojepe'ávo pe evanhélio isensílovagui ha omoneĩvo umi rito ha jepokuaa pagã, okáma chugui Tupã Espiritu ha ipokatu; ha tapichakuéra py'apy remiandu hañgua ipoguýpe, oheka pe pytyvõ mburuvichakuéra reko yvypóra mba'évagui. Upéva osẽ pe papado, peteĩ tupao ojagarráva Estado pokatu ha oipurúva upéva omotenonde hañgua imba'e hañguante, ko'ýte 'herejía' ñembyasy hañgua. Ikatu hañguáicha Tetã peteĩ rekojoja Tetã peteĩ rekojoja omoheñoi pe mymba ra'ãnga, tekotevẽ pe pokatu religioso ojagarra hañguáicha pe gobierno civil, upéicha hañguáicha avei pe Estado autorida oiporu pe tupao omboguata hañgua imba'e hañguante.” The Great Controversy, 443.

Elías yvyty Carmelo-pe orrepresenta va'ekue umi Millerita rembiapo, ha umi Millerita oñemopyenda va'ekue proféta añetetévaramo iñambuéva umi ramo guive osẽ ra'e va'ekuévagui catolicismo poguýgui, péro hikuái, omboykégui pe áraha peteĩha omyendyva'ekue, oiporavo jey Roma-pe jevy. Upévare, pe marandu mokõiha ánhel rehegua arapoty 1844-pe oreko va'ekue pe hembiaporã ohechauka hañgua umi denominación protestante ha'cha Babilonia rajykuéra, ha umi

Millerita ha'e ha pe hatĩ protestánte añetegua.

Ñandejára oguenohẽrõ guare Israél yma guarépe Egíptopeguápe tembiguáiramo oiko haḡuágui ha ombohasa Chupe Y Mar Rojo rupi, Ha'e omoñepyrũ peteĩ proceso oho haḡua tenonderãme oñeha'ã haḡua chupekuéra, oñepyrũva pe ñehesa'ỹijo maná yvagapegua rehe.

“Ñande ári hendy pe tesakã oñembyatýva umi ára ohasava'ekue guive. Oñeñongatu Israel ñembyesarái rehegua marandu ñande resape haḡua. Ko ára-pe Tupã omoĩ Ipo ombyaty haḡua Ijehe peteĩ tavayguakuéra opa tetãgui, opa ñemoñaregui ha opa ñe'ẽme'ẽgui. Pe jeju jerovia ñemongu'épe Ha'e omba'apo Ihéritahárape ḡuarã, oiko haguéicha umi israelita rehe ogueraha ramo guare chupekuéra Egípto-gui. Pe tuicha ñembotavy'ỹme ary 1844-pe ojeha'ã iñepyrũ haḡua Itavaygua jerovia, ojeha'ã haguéicha umi hebreo-kuéra jerovia Yguasú Pytãme.”
Testimonies, volúmen 8, 115, 116.

Pe ñembyasy guasu 22 jasypa 1844-pegua ogueru arandu yvágape pe santuario rehegua, ha upéi upéva omoĩ tenonderã pe sábado prueba, oiko haḡuáicha pe maná prueba pe peteĩha peteĩ aty orekóva pa prueba apytégui Israel yma guarépe ḡuarã.

“Pe Ñandejára ome'ẽ chéve ko jehecha oúva 1847-pe, umi pehẽngue kuéra oñembyaty aja sábadope, Topsham, Maine-pe.

“Ñañandu peteĩ espíritu ijojaha'ỹva ñembo'épe. Ha roñembo'e aja, pe Espíritu Santo oguejy orehehe. Ore roryeteri vaekue. Pya'e aime haḡuáicha okañýma chéve umi mba'e yvy arigua ha añemboja'o peteĩ visión-pe Tupã glória rehegua. Ahecha peteĩ ánhel oveve pya'eterei haḡuáicha ou haḡua che rendápe. Ha'e pya'e chereraha yvýgui pe Táva Marangatúpe. Pe távape ahecha peteĩ témplo, ha upépe aikéma. Ahása peteĩ okẽ rupi aguahẽ mboyve pe peteĩha ao haḡua. Pe ao haḡua oñemopu'ã, ha ahasa pe tenda marangatúpe. Upépe ahecha pe altar insiẽso rehegua, pe candelabro siete lámpara ndive, ha pe mesa hi'ári oĩháme pe mbujape jehechaukarã. Ahechapa rire pe tenda marangatu glória, Jesús omopu'ã pe mokõiha ao haḡua ha ahasa pe tenda marangatuvéva peve.

“Pe Lugar Marangatúvépe ahecha peteĩ ára; hi'ári ha ijképe oĩ óro ipotĩvéva. Káda extremo-pe pe ára rehe oĩ peteĩ querubín porãiterei, ipepo oñemyasãiva hi'ári. Hova kuéra ojere ojupe gotyo, ha oma'ẽ yvývo. Umi ánhel kuéra mbyatépe oĩ va'ekue peteĩ incensario óroguigua. Pe ára ári, pe tenda umi ánhel oĩháme, oĩ peteĩ mimbipa tuichaitereíva, ojoguáva peteĩ tróno Ñandejára oikoha. Jesús oñembo'y pe ára ykére, ha umi marangatúva ñembo'e ojupívo hendápe, pe insiẽso pe incensariope osẽ tatachĩicha, ha Ha'e ohupi umi ñembo'e pe insiẽso tatachĩ ndive Itúvape. Pe ára ryepýpe oĩ pe mba'yrũ óroguigua maná rehegua, Aarón yvyra hakã potýva, ha umi ita kuatione'ẽ ojoajúva peteĩ arandukaicha. Jesús oipe'a umíva, ha ahecha hesekuéra ojehaiha Ñandejára kuáme umi Diez Mandamientos. Peteĩ kuatione'ẽ oĩ irundy, ha ambue ári poteĩ. Umi irundy pe peteĩha kuatione'ẽ overa hesakãve umi ambue poteĩgui. Péro pe irundyha, pe mandamiẽto sábado rehegua, overa opavave ári; pe sábado niko oñemboja'o va'ekue oñeñangareko haḡua chupe oñemomba'eguasúvo Ñandejára rera marangatu. Pe sábado marangatu ojehecha porãite va'ekue—peteĩ mimbipa jeguaka ojere ijerere. Ahecha pe mandamiẽto sábado rehegua noñekutúi hague pe kurusúre. Upéicha rire, umi ambue porundy mandamiẽto avei oñekutúi va'erãmo'ã; ha ñande ñaiméta libre jajavy

haña opavave rehe, peteicha haña jajavy pe irundyhágui. Ahecha Ñandejára ndoikovei hague pe sábado, Ha'e araka'eve ndopytúi haña inambue'ýre. Péro pe papa omoambue va'ekue chupe pe ára pokõigui pe peteicha ára arapokõindýpe; ha'e niko omoambue va'erã aravo ha léi kuéra." Early Writings, 32.

Umi protestante osẽ ramo Yma Pytũ Mbytegui año 1798-pe ha Daniel kuatione'ẽ oñembotyva'ekue ojepe'a jey ramo, mburuvicha guasu poteicha marandu'ẽme'ẽ Bíblicopegua, mymba yvy arigua mokõi hatĩva Apocalipsis trece-pe oñeñe'ẽva, oñepyrũ imarcha marandu'ẽme'ẽ rembiasápe. Protestantismo oñemopyenda va'ekue kuatione marangatu hérava Ñandejára Ñe'ẽ Marangatu ári, ha Republicanismo katu oñemopyenda kuatione marangatu hérava Constitución ári. Ñandejára oguenohẽ va'ekue Itupao pe desiértope Yma Pytũ Mbytegui, ha yma Israel yma guaréicha Egipto poguýpe tembiguáiramo oiko aja, pytu'u ára rembiapoukapy oñembyesarái va'ekue. Israel ohasa haguéicha Mar Pytã rupi, oho hañaicha léi ñeme'ẽ Sinaípe, péicha avei Israel pyahu ohasa Atlántico rupi, oho hañaicha 22 de octubre de 1844-pe, upépe léi ojehechauka jey hañaicha. Ñandejára oñepyrũ jey ohupi tavayguakuéra ha'ẽva Itembiapoukapy ñongatuhára, Imarandu'ẽme'ẽ profétikakuéra ñongatuhára, ha oguerahávata Protestantismo ao guasu. Israel yma guarépe oñeme'ẽ va'ekue mokõi tabla Diez Mandamientos rehegua, techaukaha ramo hembiapo haña Itembiapoukapy ñongatuháraramo; ha Israel pyahúpe oñeme'ẽ va'ekue mokõi tabla Habacuc rehegua, techaukaha ramo hembiapo haña Iñe'ẽ profétika ñongatuháraramo.

Israel ko'ãgagua ipyahúva ogueraha va'erãkuri mokõive aty mokõi táva rehegua oikuave'ẽvo mbohapyha ánhel remimombe'u ko yvy ape ári, upéva hína pe marandu oñemombe'úva umi ogueraháva Protestantismo ajojja. Pe Protestantismo osẽ va'ekue Yvypóra Arapytũgui uperõ ndaiporãmbaikuri, yma guare Israel-icha ohasa jave Mar Pytã rupi. Protestantismo omombe'u va'ekue pe ñe'ẽmbyky: Biblia ha pe Biblia año, ha katu oguereko va'ekue peteĩ ñemyesakã ndojehuipaiva Tupã Ñe'ẽ rehe, heta sa'ary rupive okaru rupi Romanismo Katóliko ñembo'epy pagano rehe (mba'e oñekuave'ẽva ta'ãnga gua'úpe). Tupã omoĩkuri peteĩ protestante añetegua tohechauka haña opaite Tupã Ñe'ẽ, oñembohysýva "léi ha profétakuéra" rupive, mokõive aty mokõi táva rehegua ohechaukáva mokõivéva: Tupã tavayguakuéra rembiapo ha Tupã reko tee. Peteicha ánhel rembiapo ha'e va'ekue omoneĩ haña peteĩ tavaygua protestante añetegua, ha'ẽva mokõivéva: ñangarekohára Hembiapoukapy rehe ha Iñe'ẽ profétika rehe.

"Tupã ohenói Itupao ko árape, ohenoihaguéicha yma Israel yma guarépe, oñembo'y haña tesape ramo yvy ape ári. Pe kysepuku mbarete añetegua rehegua rupive, peteicha, mokõiha ha mbohapyha ánhel marandu rupive, omboyke chupekuéra umi tupao nguérargui ha arapyguágui ogueru haña chupekuéra hi'aguĩ marangatu hañaicha Hese. Ojapo chupekuéra Iley ñongatuharakuéra ramo ha omoĩ ijapópekuéra umi tuicha añetegua profesia rehegua ko árape guarã. Umi ñe'ẽ marangatu oñeme'ẽ haguéicha yma Israel yma guarépe, ko'áva avei hína peteĩ jerovia marangatu oñembohasava'erãva yvy ariguápe. Umi mbohapy ánhel Apocalipsis 14-pe ohechauka umi tavayguápe omoneĩva Tupã marandu kuéra resape ha osẽva Hemimbou ramo omyasãi haña pe ñemboguata yvy pukukue ha ipekue javeve." Testimonies, volúmen 5, 455.

Pe advertensia ojeheraldava'erã umi oñeikuaukáva mokõi aty mokõi tábla rehegua ñongatuháraramo, ha'e hína peteĩ ñe'ẽmondo ani haña oñemoneĩ catolicismo marka. Upe protesta

oñemoĩ Acab ha Jezabel joaju ndaiporihápe léi rovake, ha Elías ohechauka upéva Monte Carmelo ári. Pe ñeme'ẽ umi mokõi tábla ita rehegua Monte Sinaípe ohechaukaraka pe ñeme'ẽ Habacuc mokõi tábla ao rehegua tembiasakue 1842 guive 1849 peve. Habacuc mokõi tábla ha'e pe techaukaha pe ñe'ẽme'ẽ joaju rehegua Tupã ha Itavayguakuéra protestante ndive. Oñemboykévo umi tábla, upéva ojoguáta Israel ymaguare omboykévo Tupã léi.

Umi Millerita oike oike pe Tenda Marangatuvépe ha ohupyty pype Arapokõi rehegua tesakã; upéicharõ jepe, pe prueba rembiasakue ne'ĩra gueteri oñemohu'ãmba. Upe jave avei, Republicanismo ratĩ ohohína kuri upe tembiasápe voi. Ha mokõivéva ratĩ oguahêta peteĩ mba'e guasu iñoguata joajúpe ary 1863-pe.

Pe mensáhe Elías rehegua Miller-gui omoheñoi peteĩ proceso de purificación progresiva, pe propósito oñeha'arõva reheve omopyenda haña pe kórno Protestánte; ha upe historia joajúpevoi pe kórno Republicáno oikeva'ekue peteĩ proceso progresivo de desarrollo político-pe. Mokõivéva kórno oĩ peteĩchagua mymba yvy arigua ári, upévare oho va'erã joajúpe ha peteĩ ñe'ẽme pe mymba yvy arigua rembiasakue pukukue javeve.

Pe mba'e peteĩha profétikogua ohechaukáva mymba yvy rehegua ratĩ republicano ha'e pe tembiapo oñe'ẽvo Constitución omoañetepyry hañaicha ary 1789-pe. Ary 1798-pe, (pe paha árape, araka'e pe lívro Daniel rehegua ojeipe'a va'ekue), pe mymba yvy rehegua oñe'ẽta haña peteĩha jey pe mburuvicharenda poteĩha ramo profecía bíblica-pe. Ary 1798 ha'e va'ekue ñepyrũ Tetã peteĩ reko Amériagua rehegua pe mburuvicharenda poteĩha ramo profecía bíblica-pe, ha pe ñe'ẽ oikova'ekue pe mymba yvy rehegua rembiasakue ñepyrũme ary 1798-pe ohechaukáva'erã pe pahaite jey pe mburuvicharenda poteĩha oñe'ẽtaha, ha upe aravo ojehechauka dragón ñe'ẽ ramo. Ñahesa'ỹijóramo umi léi oñemoneĩva'ekue pe ratĩ republicano rupive Tetã peteĩ reko Amériagua-pe ary 1798-pe, tekotevẽ ñaha'arõ jahecha haña peteĩ tipificación umi léi ojemoneĩtava Sunday law ndive oñondive, Tetã peteĩ reko Amériagua oñe'ẽ vove dragónicha. Jahesa'ỹijóvo ko'ã irundy léi ouva upe rire, eporandu nde jupe: umi irundy léi oñemoneĩva'ekue ary 1798-pe, oguerekópa pe firma profética Alpha ha Omega rehegua?

Ary 1798-pe, Tetã peteĩ rekojoja Amandaje ohasa heta léi iñimportanteva ojekuaáva Léikue Tetãygu Pytagua ha Ñe'ẽ Ñembyahýi rehegua ramo. Ko'ã léi niko irundy léi aty va'ekue, ohasáva pe Congreso oisãmbyhýva Federalista-kuéra ha omoañetéva mburuvicha guasu John Adams, Estados Unidos mokõiha mburuvicha guasu ha George Washington vice mburuvicha guasu ymaguare.

Léi de Naturalización: Ko léi ombohetave va'ekue pe ára ojeikova'erãha tetãme umi inmigrante ikatu hañaicha oiko tetãygu Estados Unidos-pegua, 5 año guive 14 año peve. Ojejapo va'ekue tenonderaite ojejoko haña pe mbarete orekóva umi inmigrante pyahu, ha'ekuéra heta jey oñemoirũva'ekue pe partido opositor ndive, umi Democratic-Republicans.

Léi de los Amigos Extranjeros: Ko léi ombojerovia va'ekue mburuvichavetepe omosẽ haña tetãgui umi ndaha'éiva tetãygu ojehechakuaáramo ha'ekuéra peteĩ amenaza Tetã peteĩ reko América Joajupegua rekove haña py'aguapýpe jave. Ome'ẽ va'ekue mburuvichavetepe pokatu ojoko ha omosẽ haña tetãgui oimeraẽ ndaha'éiva tetãygu ha'e ohechávaramo iñañáva térã

ipeligrosóva.

Léi de los Enemigos Extranjeros: Ko léi ome'ëkuri umi ciudadano tetãnguéra oĩva ñorairõme Estados Unidos ndive ñembokatupyry, ñejoko ha ñemondo haña tetãgui. Oñemoĩkuri peteĩ ñeñangarekorã ramo pe tekove asy ha jepy'apy oĩva'ekue ary 1790 paha rupi.

Pe Léi de Sedición: Kóva hína pe Alien and Sedition Acts apytépe pe ipolemikavéva. Omoĩ va'ekue ramo peteĩ mba'e vaiha, ojepublika haña jehaipy “japu, tekovaiha omyasãiva ha tembiapo vaíva” gobierno rehe téra iofisiálakuéra rehe, ikatu hañaicha oñemongy haña héra téra oñemoĩ haña chupekuéra ñemboyke ha ñemotĩme. Umi omoakã'ỹva ko léi rehe ohecha va'ekue kóva ramo peteĩ jeity joja'ỹva ñe'ẽ haña ha prensa rekosásóre.

Ley de Alienígenas ha Sedición rehegua ogueru heta ñembyai ha omoheñoĩ ñemoĩ mbarete umi Democratic-Republicans-gui, oimo'áva ko'ã léi ombyaiha umi derécho Constitucional fundamental ha ojepyta-soha hikuái iñirũnguéra partido político rehe. He'i hikuái umi léi ha'eha peteĩ jeike vai Primera Enmienda rehe, oñangarekóva ñe'ẽ rekovépe ha prensa sãso rehe. Ipahápe, ko'ã léi oreko peteĩ tembiapo elección ary 1800-pe, upérõ Thomas Jefferson ha umi Democratic-Republicans ogana presidencia ha Congreso, ha upéva ogueru Ley de Sedición ñembogue.

Pe aty Demócrata-Republicano oguerovia ko'ã léi oviolaha umi derécho iñepyrũmbyetéva oñemombaretéva Constitución rupive, ha avei oguerovia kuri umi léi ojejapohague oñehundi haña pe aty político iñorairõvévape. Ndaipóri mba'eve he'iséva ko'ã léi oñemboykéramo téra upéi opámaramo, pe Alfa ha Omega ohechauka pe paha pe ñepyrũ ndive. Pe tembiasápe ko'ã léi oñemoĩhaguépe téra “ñe'ẽ” haguépe léiramo, pe aty Federalista oñemoĩ kuri peteĩ aty héra Demócrata-Republicano rehe. Pe ñemoambue pe aty Demócrata-Republicano rehegua ipahápe omoheñoĩ pe aty Republicano. Peteĩ aty político oñembojoaju hetave haña tenonderaite peteĩ ñemoĩpy añetetéva tembiguái rekovai rehe.

Umi historiadorkuéra ombojekuaa 1863 ha'eha pe punto mbyteetéva pe ñorairõ civil-pe, peteĩ ñorairõ oñemopyendáva tembiguáiramo jeiko rehe. 1863 ha'e avei peteĩ waymark umi pyahu poyvi rerahahárape ñuarã pe kũatĩ protestante pegua, ha'ekuéra upérõ omboyke va'ekue pe peteĩha aravo-profecía oñeme'ẽva'ekue Miller-pe ánhelkuéra rupi (pe profesía “mokõiha poapy jey” rehegua Levítico mokõipa poteĩme). Ikatúpa ha'e peteĩ coincidencia añoite pe profesía umi poapy jey rehegua oĩ hañaicha oñemopyendáva pe tembiguáiramo jeiko léi rehe oñemoĩva pe capítulo mboyveguápe Levítico-pe? Pe “maldición” ojehechaukáva umi “poapy jey” rupive ha'e va'ekue pe ñe'ẽme'ẽva: pe pacto léi capítulo mokõipa pohárõ pegua noñeñangarekóiramo, Israel upéicharõ omohu'ãta iñemoñare rembiasakue ojevvyjeyvo pe tembiguáiramo jeikope, upégui oñeguenohẽ hague oñepyrũrõ guare uguata Yguasú Pytã rupi.

1798 guive 1863 peve pe aty politikokue hérava Partido Democrático-Republicano ohasa peteĩ serie de ñemopotĩ téra mba'e ryryipa. 1798 guive tenonderã, ha ko'ýte 11 jasy poapy 1840 guive 1863 peve, pe movimiento Millerita ohasa avei peteĩ serie de ñemopotĩ ha mba'e ryryipa.

Pe Partido Demócrata-Republicano, peteĩva umi ypykue partido politikogui Estados Unidos-pe, ndoguerékói peteĩ transformación directa pe Partido Republicano moderno-pe, oĩháicha ko árape.

Upéva rangue, ohasa peteĩ serie de cambio ha ñemboja' o rupi tiempo ohasávo, ipahápe ogueraha opaichagua partido político ñemoheñói-pe pe Partido Republicano osẽ mboyve.

Pe Partido Demócrata-Republikáno, heta jey ojoaju Thomas Jefferson ha James Madison rehe, oñemopyenda siglo XVIII pahápe peteĩ ñeñembohovái ramo Partido Federalista-pe. Umi Demócrata-Republikáno omomba'e peteĩ interpretaci3n mbarete Constituci3n rehegua, umi estado derécho, ha umi interes agrario rehegua.

Ha katu, ary 1820 aryguive, pe Partido Demócrata-Republicano oñepyrũ oñembyai umi línea regional ha ideológica rupi. Pe ñemboja' o tenondegua oiko pe Era of Good Feelings (1817–1825) aja, upérõ ndaipóri rupi oposici3n mbarete James Monroe presidencia rehe. Ko período py'aguapy político rehegua oipytyvõ pe Partido Demócrata-Republicano ñemboguejýpe. Ipahápe, pe partido oñemboja' o heta facci3n-pe ha oñemoambue ko'ã aty político-pe:

Partido Democrático: Umi segidorkuéra Andrew Jackson rehegua, ha'éva oiko va'ekue tetã ruvicha guasu sieteháva ary 1829-pe, omoheñói Partido Democrático. Umi demócrata jacksoniano omotenonde peteĩ poder ejecutivo mbarete, tetãmbytépe ñemyasãi gotyo kuarahyreike, ha peteĩ derecho de sufragio ipyahuvéva kuimba'e morotĩme guarã.

Partido Republicano Nacional: Ko partido osẽ va'ekue ombohovái haña Andrew Jackson presidéncia, ha upéi oñembojoaju ambue atykuéra anti-Jackson ndive oiko haña Partido Whig. Umi Republicano Nacional, hetave jey, oipytyvõve va'ekue peteĩ gobierno federal mbarete ha ñemoakãrapu'ã económico.

Partido Antimasónico: Kóva ha'e va'ekue peteĩ partido político sapy'aguáva oikóva 1820 arykuérape, tenonderãite osẽva'ekue temimo'ãgui oñeñandúva hague pe fraternidad masónica ñemiguáva pu'aka rehe. Oñemongaru haña ipype oĩ va'ekue peteĩ kuatia pehẽngue umi ex Democrático-Republicanos-gui.

Partido Whig: Oñemoheñóiva'ekue ary 1830 rupi, umi Whig oike va'ekue pype umi ex Republicano Nacional, umi Anti-Mas3n, ha ambue aty opositor. Ojekuaa va'ekue chupekuéra iñemoĩ rupi umi política jacksoniana rehe, pytyvõ mbarete peteĩ gobierno federal rehe, ha ñemotenonde desarrollo industrial ha económico rehe.

Pe Partido Republicano moderno oñemopyenda va'ekue ary 1850-kuérape mba'eporãicha peteĩ mbohovái haña umi tensi3n regional okakuaáva esclavitud rehegua. Ogueru haña heta tapicha oúva'ekue umi Whig yma guaréva apytégui, umi Demócrata oĩva esclavitud rehe, umi Free Soiler, ha ambuekuéra omoakã'ỹva esclavitud ñembotuicha haña yvy pyahu kuérape. Pe peteĩha candidato presidencial republicano, John C. Fremont, oñemoĩ va'ekue ary 1856 jeporavorãme; ha pe candidato peteĩha osẽ poráva pe partidopegua, Abraham Lincoln, ojeporavo va'ekue ary 1860-pe. Upéva, pe Partido Republicano osẽ va'ekue ijeheguiete, ojehe'a'ỹre pe tradici3n Democrático-Republicana rehe, ha oreko peteĩ tape tee historia política estadounidense-pe.

Ary 1860-pe, pe partido Republicano ombojeporavo haña iprimer mburuvicha guasu. Oñemopyenda va'ekue peteĩ joaju rehegua partido-kuéra polítikogua opu'áva tembiguái reko rehe. Ary 1863-pe pe Proclamaci3n de Emancipaci3n “ñe'ẽ” rupive ombogue tembiguái reko. Ary

1863-pe pe hatĩ republicanu, upérõ ojehechauka hañua pe partido Republicano rupive, “ñe’ẽ” rupive ombogue tembiguái reko, ha pe hatĩ protestante ndoikovéima peteĩ movimiento ramo ha oiko pe iglesia Adventista del Séptimo Día-rõ. Pe movimiento Millerita legal ha oficialmente opa va’ekue mayo ary 1863-pe, ha upe ary-pe Moisés juramento, pe profecía tembiguái rehegua, oñemboyke. Pe oguerekóva apysa, tohendu.

Ko’ága ikatu hañuaicha iporã ñame’ẽ peteĩ jehecha mbyky pe “Moises ñe’ẽme’ẽ” rehe, pe proféta Daniel ohenóiva upéicha.

Heẽ, opa Israel ojeitypa nde léigui, ojei hañua ani hañua ohendu nde ñe’ẽ; upévore pe maldición oñohẽ ore ári, ha pe juramento ojehaíva Moisés, Tupã rembiguái, léipe, ñande angaipa haguére hese. Daniel 9:11.

William Miller, ojeisã va’ekue Gabriel ha ambue ánhel kuérape oikuaa porãvo Tupã Ñe’ẽ, peteĩhaite ogueraha va’ekue “mokõi siete ára” Levítico mokõipa poteĩ-pe. Miller remimombe’u he’iha, iñemoarandu hañua la Biblia-pe, oñepyrũ hague Génesis arandúpe ha upévore ohasa va’ekue hesakã porã hañuaicha Levítico-pe mboyve oñuahẽ hañua umi mokõi mil trescientos ary Daniel capítulo ocho versículo catorce-pe. Ha’e oiporu hañuaicha añoite la Biblia ha peteĩ concordancia Cruden rehegua.

Cruden concordancia ndorekói mba’eveichagua referencia umi ñe’ẽ hebreo térã griego rehe, upéi oñembohasava’ekue ingléspe Biblia King James-pe. Miller ohechákuri pe “contexto” pe pasaje omba’apohápe hese omoañete hañua iñentendimiento peteĩ ñe’ẽ térã peteĩ pasaje Escritura-gui. Ha oñuahẽvo pe iñentendimiento rehegua umi “siete tiempos” rehe, hasy’yeterei ojehecha hañua pe contexto umi “siete tiempos” Levítico capítulo veintiséis-pe guarã ha’eha capítulo veinticinco.

Kapítulo mokõipa po outlína pe yvy pytu’u, pe Jubileo ha tembiguái rehegua léi-kuéra. Capítulo mokõipa popegua léi-kuéra oike “Moisés, Ñandejára rembiguái, léi” ryepýpe, ha ome’ẽ peteĩ jehovasa oñeñe’ẽrendúramo, ha peteĩ “maldición” noñeñe’ẽrendúramo. Capítulo mokõipa òme, pe maldición “siete veces” rehegua ojoja mokõi mil po ciento veinte ary rehe, ha oñemoĩ hesakã hañuaicha pe contexto evidente-pe umi tembiapoukapy yvy pytu’u rehegua ha pe tembiguái rehegua principio-kuéra ndive. Capítulo mokõipa òme, pe castigo oñehenói “che pacto ñorairõ.”

Upérõ che avei aguata pene kóntrape, ha ambopochyve pene ári gueteri siete jey pene angaipa rehe. Ha aguerúta pene ári peteĩ kyse puku, ojepy’amongetáva che ñe’ẽme’ẽ joavy rehe; ha peñembyaty vove pene táva kuérape, amondóta pene apytépe mba’asy vai, ha peẽ peñeme’ẽta pe ñenemiga pópe. Levítico 26:24, 25.

Iñe’ẽme ojehechakuaa hañua, pe “pacto” Ñandejára oguerekóva peteĩ “pleito” rehegua ha’e pe pacto oje’e va’ekue ymaite kuri capítulo veinticinco-pe. Pe castigo umi siete tiempos rehegua oñembohéra pe “pleito” Ñandejára “pacto” rehegua, ha pe “maldición” ojepyta sóva hese ha’e Israel oñeme’ẽtaha “ijenemígo kuéra pópe”, ha oĩ rire pe enemígo kuéra retãme, (Daniel oĩ haguéicha) Israel oikóta ijenemígo kuéra rembiguái ramo.

Moisés ohairõrõ guare Levítico mokõipa teĩme, Israel yma guare ojepe’ámakuri Egipto rembiguáigui, ha tembiguái reko rembiasakue ojehechaukáva mokõipa po capítulope oguerúta

va'erã peteĩ jehovasa térã peteĩ ñe'ẽvai. Israel yma guare araka'eve ndojapói Jubileo mbojojaha mbojojápe he'íva, ha ipahápe mokõivéva, pe reino yvategua ha pe yvy gotyogua, oñemosarambi "mokõiha poapy jey" aja, oñekumpli haña upe Daniel ohenóiva "Moisés ñe'ẽvai".

Pe joajúva ñemoñe'ẽ Ñandejára ha Israel apytépe, oñepyrũva'ekue ñembigoguái Egíptope, opa Assiria ha Babilóniape ñembigoguái reheve. Umi "siete tiempo" pe tetãnguéra yvate gotyo oĩvare oñemohu'ã 1798-pe, ha umi "siete tiempo" pe tetãnguéra ñemby gotyo oĩvare oñemohu'ã 1844-pe. Pe ñepyrũha ko mokõi periodo siete tiempo rehegua ojehechauka Isaías arandukápe, capítulo siete-pe, peteĩ profesía sesenta y cinco ary rehegua rupive, Isaías omombe'u va'ekue mburuvicha guasu Acáz Judá pegua-pe ary 742 JC-pe.

Siria akã rehegua hína Damasco, ha Damasco akã rehegua hína Rezín; ha sesenta ha cinco ary ryepýpe Efraín oñembyaítéta, ani haña tetã ramo oiko. Ha Efraín akã rehegua hína Samaria, ha Samaria akã rehegua hína Remalías ra'y. Peẽ ndapejeroviáiramo, añetehápe ndapeñemopyendamo'ãi. Isaías 7:8, 9.

Isaías ohechakuaa va'ekue "hyepýpe" sesenta y cinco ary, upe ára guive oñemoherakuã haguépe pe profesía ary 742 a.C.-pe, pe rréino yvategua oñembyai hañaicha. Diecinueve ary rire, ary 723 a.C.-pe, pe rréino yvategua Israel-gua ojegueraha tembiguáiramo Asiria ruvicha guasu poguýpe, ha cuarenta y seis ary rire pe Babilonia ruvicha guasu ogueraha tembiguáiramo pe rréino yvýpeguápe Judá-pe ary 677 a.C.-pe. Pe profesía sesenta y cinco ary rehegua omoheñoi seis techaukaha histórico. Peteĩha ha'e ary 742 a.C., oñemoherakuãhápe pe marandu. Diecinueve ary rire, ary 723 a.C.-pe, pe rréino yvategua ojegueraha tembiguáiramo Asiria-gua poguýpe. Cuarenta y seis ary rire, ary 677 a.C.-pe, pe rréino yvýpegua ojegueraha tembiguáiramo Babilonia-gua poguýpe. Umi peteĩ dos mil quinientos veinte ary oñepyrũ va'ekue ary 723 a.C.-pe upéi opa ary 1798-pe. Upéi, ary 1844-pe, umi dos mil quinientos veinte ary oñepyrũ va'ekue ary 677 a.C.-pe oguahẽ ipahápe. Ary 1844 guive, pe marandu ypykue oñemyasãi diecinueve ary peve oguahẽ haña ary 1863-pe ikatu hañaicha oñembotykuaité opaite pe estructura profética; Alpha ha Omega omarka haguére diecinueve ary oñepyrũ haña pe estructura profética, upéicha avei oĩva'erã diecinueve ary oguahẽ haña ipahápe.

Israel yma guare pykyékué oñemosãsóma Egíptope guare tembiguáigui, ha ñe'ẽrenduy'ỹ rupi mokõive tetãnguéra—yvatepegua ha ñembypegua—ojevyjey tembiguáipe. Umi profesía ohasa yma guare Israel tee maranduhára rembiasakuegui Israel espiritual ko'ãgaguápe, ha upéicha rupi opaite umi maranduhára techaukaha rembiapotee ha'e tembiguái reko.

Isaías omombe'upyre capítulo siete-pe oñeme'ẽ va'ekue mburuvicha vai Acáz-pe Isaías rupive ary 742 a.C.-pe, peteĩ ñorairõ tetãygua amo yvate ha yvy gotyo oikótava ojehechakuaa jave. Acáz rréino yvy gotyogua ha'e va'ekue pe yvy porãite tee Israel ymaguaregua. Ary 1798-pe, pe yvy porãite espiritual maranduhai Bíblico ñemoñe'ẽnguépe oñepyrũ ogoverna Biblia ñemoñe'ẽnguépe pe sexto rréino ramo. Umi siete tiempo oúva pe yvy porãite tee rehe opa rire ary 1844-pe, oĩ va'ekue, mburuvicha Acáz rembiasakueicha, peteĩ ñorairõ tetãygua oikótava. Ary 1844 peve, umi aty polítikogua ojeka'ívo ha ojapo joajuha guasu rupi oikóva apañuãi ha'e va'ekue haimeteite oñemohenda mokõi clase de convicción política-pe. Tembiguái rekóre oñe'ẽvo, umi

Demócrata-kuéra oime va'ekue tembiguái rekóre, ha umi Republicano-kuéra katu oñemoĩ tembiguái reko rehe. Ary 1798 guive ñorairõ tetãygua ñepyrũ ary 1860 peve, pe proceso oñemoheñoivo mokõi clase de aty política oñemohenda haña, oñemohenda va'ekue.

Acaz ohechauka pe yvy hechapyrã literal, ha upévore omboyke pe yvy hechapyrã espiritual. Acaz rembiasakue omboyke pe tembiasakue profético, upépe pe profesía oñemoherakuãhague ary 742 a.C.-pe, ha upévore omboyke pe tembiasakue upépe pe profesía opa hague. Ñepyrũã rembiasakuepe, pe reino yvatepegua, oĩva pa távaguĩ, oñemboyke kuri ambue mokõi távaguĩ, oñemoĩ hañaicha ñembyai rupive pe gobiernorã divinamente oñemopyendava'ekue umi mokõi távape yvy gotyopegua. Umi pa távayvatepegua ojapo kuri peteĩ joaju Siria ndive, omboykévo pe joaju oĩva pe confederación yvy gotyopegua ha peteĩ mbarete ojehechaukáva simbólicamente Siria rupive.

Ko ñe'ẽmbyky omombe'u porã pe “siete tiempo” oĩva Levítico veintiséis-peha ha'eha peteĩ ñe'ẽme'ẽ joajupegua omohendáva téra peteĩ jehovasa ñe'ẽrendu rehe, téra pe “maldición” tembiguáiramo oikovéva ñe'ẽrendu'ỹ rehe. Pe reino yvategua ha pe reino yvýpegua oñepyrũ oñondive peteĩ tetã ramo, oñeguenohéva tembiguáiguĩ, ha upéi oñegueraha jeýva tembiguáipe peteĩteĩva ipahápe.

Umi sesenta y cinco ary opávo umi profesía tembiguáiramo guare oñemohu'ã Israel espiritual rehe, pe yvy gloriosa espiritual-pe, peteĩ guerra civil mbytépeite, norte oñorairõvo sur rehe. Umi oñorairõva pe guerra civil-pe ha'eva'ekue peteĩ rréino omoheñoiva peteĩ konfederación ha ojepe'áva pe gobierno Tupã omopyendáva'ekuegui, oĩva pe rréino iñakaratívape.

1798 guive oñepyrũvo ha pe ñorairõ tetãygua peve, republicanismo ratĩ ojejapo haña peteĩ proceso rupive, upéva ogueru mokõi clase de antagonista político ohechaukáva mokõi lado umi asunto tembiguái rehegua. Umi antagonista pro-esclavitud ohekáva ombohape haña tembiguái rembiapo oñemomba'e haña, operde pe ñorairõ.

1798 guive guive pe guerra civil peve, protestantismo ratĩ oike peteĩ proceso rupive omoheñoiva mokõi aty oñomoirũ'ỹva rrelihiosopegua, ohechaukáva mokõi lado umi mba'e ojejapóva tembiguáire. Umi oñomoirũ'ỹva odefendíva tembiguái rehegua, ohekáva omantene haña pe ñehesa'ỹijo ypykue profesía tembiguáiregua rehe, operde pe ñorairõ.

Áño 1863-pe, republicanismo ratĩ osẽ porã omboyke haña tembiguái rekopy.

Áño 1863-pe pe protestantismo ratĩ ojapo haña pe profesía tembiguái rehegua oñemboykévo.

Upéicha ojaísovo, ha'ekuéra omboyke Miller rembiapo, Elías ñempope ñuarã. Upéicha avei omboyke hikuái “Moisés ñe'ẽme'ẽ,” ita pyenda ñempope ñuarã. Upémarõ Moisés ha Elías oñemboyke, ojevy hañaicha 11 jasyporundy 2001-pe.

Alfa ha Omega, pe lingüista hechapyrãitéva ohaĩ Yvypóra'ỹva guigua firmarã opaite profecía aravopegua pe “Moisés ñe'ẽme'ẽ” ryepýpe, ha'e voi omombe'úva'ekue ijehe Palmoni ramo, pe Papapy Ñandejára hechapyrãva. Ndapegueroviáiramo, añetehápe ndañemopyendamo'ãi.